
Vuosien 2027-2029 taloussuunnitelman valmistelu

KHALL 29.06.2026 § 126
464/02.02.00/2026

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Vuosittaisen talousarviovalmistelun käynnistämiseksi kaupunginhallitus hyväksyy kaupungin hallintosäännön 73 §:n mukaisesti talouden suunnittelukehykset, joiden perusteella toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman laadinnan lähtökohtana on valtuuston 23.2.2026 hyväksymä strategia ”Kokoaan suurempi kaupunki”. Strategiassa on linjattu kaupungin pitkän aikavälin tavoitteet ja luotu visio kaupungin tulevaisuudesta.

Talousarvion 2027 valmistelun lähtökohdat Sastamalassa

Sastamalan kaupungilla ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa erillistä talouden tasapainotusohjelmaa, mutta vuoden 2026 talousarviossa sovittu talousarviovuoden aikana takasteltavista sopeuttamistoimista. Vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan kaupungilla on taseessaan ylijäämää 47,4 milj. euroa. Ennuste vuoden 2026 tilikauden tulokseksi on + 2,3 milj. euroa (neljännesvuosikatsaus 1.1.-31.3.2026), huomioiden sote-kiinteistöjen ja vuokra-asuntojen yhtiöittämisen johdosta kirjatut myyntivoitot. Em. kertaluonteisista eristä puhdistettu tulosenuste on -2,2 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä vuoden 2025 lopussa oli 2 436 euroa (Manner-Suomen kuntien keskiarvo 3 547 euroa/asukas). Kaupungin talouden lähtötilanne on näin ollen hyvä, mutta jatkossa tulojen ja menojen epätasapaino johtaa merkittävään tuloksen heikkenemiseen.

Kaupungin taloutta jatkossa heikentävät erityisesti palvelutuotannon menojen kasvu, jonka taustalla on muun muassa kunta-alan palkkaratkaisu, heikon työllisyystilanteen johdosta kasvaneet työttömyysetuuksien korvausvastuut ja vähäinen verotulojen kasvu sekä lasten määrän vähentyessä pienenevät valtionosuudet. Lisäksi viime vuosina toteutetut merkittävät kiinteistöinvestoinnit lisäävät käyttö-, rahoitus- ja poistomenoja. Myös uuden uima- ja liikuntakeskuksen käyttömenot tulevat katettavaksi tulevilla taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2026 alusta toteutettu sote-kiinteistöjen ja vuokra-asuntojen yhtiöittäminen heikentää tulosta pysyvästi kuluvasta vuodesta lähtien. Kaupungin käyttötalouden ja

investointien menokehityksen tulisi vastata tulo-rahoitusta, jotta kaupungille ei synny merkittävää rahoitusvajetta.

Vs. talousjohtaja ja kaupunginjohtaja ovat valmistelleet vuoden 2027 talousarviokehystä yhteistyössä toimialojen kanssa. Toimialojen ja vastuualueiden taloussuunnittelupäivässä 10.6.2026 on käyty läpi talouden nykytilannetta ja tulevaisuuden näkymiä toimialoittain sekä kaupungin taloustilannetta kokonaisuudessaan.

Talousarviokehys vuodelle 2027 on tehty ulkoisten ja sisäisten tuottojen ja kulujen pohjalta. Käyttötalouden kehys on annetaan toimiala- ja liikelaitostasolla nettomääräisenä (=toimintakate). Kaupungille ja Vesi -liikelaitokselle tehtävien investointien määrä on noin 8 milj. euroa.

Talousarviokehityksen pohjana on vuoden 2025 tilinpäätös, vuoden 2026 talousarvio sekä tilinpäätösennuste.

Toimintatuotot ja -kulut

Toimintakuluihin, pois lukien henkilöstömenot, ei ole tehty yleistä indeksitarkastusta, koska tulo-rahoitus ei mahdollista menojen lisäystä ja inflaation arvioidaan ennusteiden mukaan (VM julkisen talouden suunnitelma) laskevan vuodelle 2027 sekä pysyvän vuoden 2026 tasolla seuraavina vuosina. Toimintatuottojen ja -kulujen epätasapaino ei myöskään mahdollista toimialojen taloussuunnittelun yhteydessä esittämien menoja lisäävien toimien huomioimista. Erikseen huomioituja eriä ovat vain työttömyystukien kuntaosuuden nousu 0,3 milj. euroa, jonka ennuste vuodelle 2026 ylittää talousarviovarauksen, sekä uuden vuonna 2027 käyttöön otettavan liikuntahallin vuokramenot 0,7 milj. euroa.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimus astui voimaan kesällä 2025 ja sopimuskausi on voimassa 29.2.2028 asti. Voimassa olevan sopimusratkaisun nimelliskorotukset ovat yhteensä 7,37 %. Vuoden 2027 palkkojen nousu vuodesta 2026 on 3,9 %, mutta sivukulujen arvioidaan laskevan hieman vuoden 2026 tasosta. Vuoden 2027 kehystä on laskettu sekä 3,9 % että 2 % palkkojen korotuksilla. 3,9 % palkkojen korotus lisää toimintamenoja noin 1,8 milj. euroa vuoden 2026 talousarvioon nähden. Palkankorotusten huomioiminen 2 %:lla puolestaan lisää toimintamenoja noin 0,8 milj. euroa tämän vuoden talousarvioon verraten. Kehyksessä on huomioitu 2 %:n palkakorotus, mikä edellyttää lisäsopeutusta muista kuluista, joihin ei ole huomioitu ollenkaan korotusta vuodelle 2027.

Toimintatuotoissa on lomituspalveluiden osalta huomioitu Melan korvaus henkilöstömenoihin.

Toimintakatteeksi muodostuu - 65,5 milj. euroa (muutos kuluvan vuoden talousarviosta + 2,7).

Verotulot ja valtionosuudet

Kehyksen valmistelussa vuodelle 2027 on ollut käytettävissä muun muassa Kuntaliiton kuntakohtainen veroennustekehikko sekä valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton laatimat ennakkolliset valtionosuuslaskelmat. Verotulot on budjetoitu nykyisiin kunnallis- ja kiinteistöveroprosentteihin perustuen. Kehyksessä verotulojen ennakoitaan kasvavan noin 1,1 milj. eurolla (+2,0 %) vuoden 2026 talousarviosta. Kehyksen 2027 verotulot ovat yhteensä noin 56,5 milj. euroa.

Valtionosuuksien määräksi on arvioitu noin 14,1 milj. euroa, mikä on noin 1,8 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa. Valtionosuuksien laskuun on merkittävästi vaikuttanut lapsi-ikäluokkien määrän väheneminen. Myös toimeetulukimenot, jotka vähennetään valtionosuuksista, ovat jonkin verran kasvaneet. Lisäksi verotulojen hyvä kehitys vuonna 2025 vähentää vuoden 2027 verotulotasausta.

Sote-erien jälkikäteistarkastuksesta johtuva valtionosuuden läsiirtotarve vuodelta 2023 sekä vuoden 2024 määräaikainen läisy peritään kunnilta takaisin vuosien 2025–2027 aikana. Vuodelle 2027 kohdistuva vähennys em. erien osalta on 0,9 milj. euroa. Valtionosuuksia edelleen vuonna 2027 vähentää tulee keväällä 2025 kehysriihessä päätetty 75 milj. euron pysyvä leikkaus. Tämän muutoksen vaikutus on Sastamalassa noin 0,3 milj. euroa valtionosuuksia heikentävänä vuodesta 2026 lähtien.

Valtionosuuslaskelmat sekä verotuloarviot ovat ennakkollisia ja tarkentuvat vielä myöhemmin talousarviovalmistelun aikana.

Kokonaisuudessaan verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) vähenee noin 1 % (-0,7 milj. eur) samalla, kun henkilöstömenot kasvavat nykyisellä henkilöstömäärällä ja rakenteella 1,8 milj. eur (+ 3,4 %) talousarvioon 2026 nähden.

Rahoitustuotot ja -kulut sekä poistot ja tilinpäätössiirrot

Rahoituserien on kehyksessä arvioitu toteutuvan noin 50 % vuoden 2026 talousarviota suurempina, sillä lainamäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2027 merkittävästi tulorahoituksen heikosta kehityksestä johtuen sekä markkinakorkojen noususta johtuen. Rahoitustuottoja ja -kuluja ennakoitaan kertyvän kaupungille ja Vesi-liikelaitokselle nettona -1,3 milj. euroa kehyksessä eli 0,4 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa 2026 (TA2026 n. 0,8 milj. euroa).

Poistotason arvioidaan olevan kuluvan vuoden tasolla, vaikka sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä johtuen poistot vähenivät vuoden 2026 tasossa noin 0,7 milj. euroa. Investointivaroista muodostettua poistoeroa vähennetään suunnitelman mukaisten poistojen tahtiin ja poistoeron vähennyksen määrä kehyksessä vuodelle 2027 on noin 0,6 milj. euroa (tulosta parantava vaikutus).

Kaupungin vuosikatteeksi muodostuu noin 3,8 milj. euroa ja noin -9,4 milj. euron poistojen jälkeen tulos jää noin 5,7 milj. euroa

miinukselle. Noin 0,6 milj. euron poistoeron vähennyksen jälkeen kehyksen alijäämä on noin -5,1 milj. euroa.

Investoinnit ja lainamäärän kehitys

Sastamalan kaupungin voimassa olevan taloussuunnitelman 2026–2028 mukaiset investoinnit ovat yhteensä 24,4 milj. euroa.

Vuoden 2027 kehyksen vuosikatteella ei kyetä rahoittamaan Sastamalan kaupungin (sis. Vesi -liikelaitos) vuoden 2027 investointeja (investointien tulorahoitus-% 36). Rahoituslaskelman perusteella nettolainanoton arvioidaan asettuvan vuonna 2027 noin 4 milj. euroon (lainanotto 14,5 milj. euroa ja lyhennykset -10,5 milj. euroa). Kaupungin lainakanta lähtee nousuun ja on kehyksessä 62 milj. euroa vuoden 2027 loppuun mennessä, mikä on asukasta kohden noin 2 700 euroa. Tytäryhtiöiden investoinnit tulevat nostamaan kaupunkikonsernin lainamäärää tulevina vuosina.

Haastava taloustilanne edellyttää menojen sopeuttamista, sillä tulorahoituksen etenkin valtionosuustulojen vähennys jatkuu tulevinakin vuosina lapsi-ikäluokkien edelleen pienentyessä. Verotulojen kehitys puolestaan on riippuvainen yleisestä talous- ja työllisyystilanteesta.

Talousarvion 2027 laadintaohjeet

Talousspalvelut antaa toimialoille tarkemman valmisteluohjeen.

Liite

Talousarviokehys vuodelle 2027 sekä talousarvion laadinnan aikataulu.

Oheismateriaali

Rahoituslaskelma kehys 2027

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 73 §

Valmistelija

vs. talousjohtaja Päivi Koskinen

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

1. antaa liitteenä olevan käyttötalouden alustavan talousarviokehysten vuodelle 2027. Talousarviokehys annetaan kaikille toimialoille ja toimialoja sitoo meno- ja tulokehysten nettosumma. Kehys koskee kaupungin ulkoisia ja sisäisiä eriä.

2. valtuuttaa talousjohtajan ja kaupunginjohtajan antaman yksityiskohtaisia laadintaohjeita toimialoille, ja

3. päättää, että toimialakohtaista talousarviokehystä täsmennetään kaupunginhallituksessa elo-syyskuussa.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

vs. talousjohtaja Päivi Koskinen puh. 040 712 8199